

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1988/45

KARAR NO : 1988/46

mağdesi kapsamına girmekle beraber,
23. maddesi uyarınca, suçun işlendiği
yerde sıkıyönetimin kaldırılmasın-
dan sonra başlayan soruşturma üzeri-
ne açılan kaçakçılık davasının, Adli
Yargı yerinde görülmesi gerektiği hk.

TCK 403. md.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanık : Mahmut Çelebi

O L A Y : Sanığın, daha önce Ankara Sıkıyönetim 4 Nolu Askeri

Mahkemesi'nce yargılanıp mahkûm olan Hasan Tahsin Mete ve arkadaşları ile birlik-
te, yurt dışına uyuşturucu madde kaçakçılığı yapmak üzere teşekkül vücuda getir-
diği, 1981 yılı Mart ayında 300 kilo esrarı kilosuna 15.000 lira karşılığında gemi
ile yurt dışına götürmek üzere gemi mürettebatı ile anlaşarak Kaya Taşpınara teslim
ettiği ve 17/4/1981 günü, geminin İzmir Körfezinde emniyetçe yakalandığı ve diğer
sanıkların Sıkıyönetim askeri mahkemesince mahkûm oldukları, hali firarda olan
sanık Mahmut Çelebinin kimliğinin daha sonra teşhis ve tespit edildiği ileri sü-
rülerek TCK'nun 403/1-2-son. maddesi ile tecziyesi istemiyle, Diyarbakır Sıkıyöne-
tim Komutanlığı Askeri Savcılığının 26/11/1986 gün, 1056/258 sayılı iddianamesi
ile, hakkında kamu davası açılmıştır.

Diyarbakır Sıkıyönetim 1 Nolu Askeri Mahkemesi : 12-1-1988 gününde,
esas 1986/483- karar 1988/6 sayı ile; atılı suçun sıkıyönetim ilân ve faaliyetle-
rine ilişkin olduğu saptanmadığına göre, Sıkıyönetim Kanununun 15. maddesi kap-
samına girmediği ve halen kendi mahkemesinde görülen bir dava ile bağlantısı ol-
madığından aynı kanunun 13/b. maddesindeki koşulunda gerçekleşmediği ve Ek-4.
maddesi kapsamında kabul edilse bile, İzmirde işlenen suça ait davanın Diyarbakır-
da görülmesi, Anayasa'nın 37. maddesinde yer alan tabii hakim ilkesine aykırı ol-
duğu gibi 20/11/1985 günlü, 11934 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan tebliğ uyarınca
Milli Savunma Bakanlığı'nın Diyarbakır Sıkıyönetim Askeri Mahkemesine bazı
kaçakçılık davalarına bakma yetkisi vermesinin ancak 19/11/1985 gününden sonra

işlenen suçlar için sözkonusu olabileceği cihetle, Mahkemesinin görevsizliğine karar vermiştir.

Bu kararın Askeri Savcı tarafından temyiz edilmesi üzerine Askeri Yargıtay 3.Dairesi de, 5/4/1988 gününde,1988/269-252 sayı ile; görevsizlik kararını onamıştır.

İzmir 1.Ağır Ceza Mahkemesi : 12/5/1988 gününde,1988/142-99 sayı ile; sanığa atılı suçun Sıkıyönetim Kanununun Ek-4. maddesi kapsamında olduğu ve aynı kanunun Ek Geçici 5. maddesi uyarınca bu davaların Milli Savunma Bakanlığınca tespit ve ilân edilecek sıkıyönetim askeri mahkemesinde görülmesi gerektiği ve 20/11/1985 tarihinde yayımlanan tebliğ ile Diyarbakır Sıkıyönetim 1 Nolu Askeri Mahkemesi görevli kılındığı ve esasen olayın diğer sanıkları hakkındaki davanın da sıkıyönetim askeri mahkemesince görüldüğü, bu davanın da aynı mahkemede görülmesi gerektiğini belirterek görevsizlik kararı vermiştir.

Böylece, her iki mahkemenin kesinleşen görevsizlik kararları arasında, 2247 sayılı Kanunun 14. maddesinde belirlenen olumsuz görev uyumsuzluğu doğmuş ve dosya İzmir C.Savcılığı'nın 31/8/1988 günlü,3870 sayılı yazısıyla Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü Muammer Turan'ın Başkanlığında, Mebrure Gözdemir, Adnan Hamzaoğulları, Casim Yılmaz, Yavuz T. Özgen, Erkan Başeren ve Önder Ayhan'ın katılmaları ile yaptığı 19/9/1988 günlü toplantıda; geçici raportör Hakim İsmet Köker'in raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; toplantıya, Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Bekir Mavioğlu ile Askeri Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Oktay Yüksel'in Adli Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Sanığa atılı suç 20/2/1980 günü İzmirde ilân olunan sıkıyönetimden sonra Mart/1981 tarihinde işlenmiştir.

Bu durumda, bu suça ait davaya bakmakla görevli yargı yerinin belirlenmesinde, öncelikle 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanununun 15.maddesinin gözönünde tutulması gerekir. Mezkür maddeye göre, sıkıyönetim ilânından sonra işlenen kaçakçılık suçlarına, sıkıyönetim askeri mahkemesinde bakılabilmesinin önkoşulu, suçun

sıkıyönetim ilân ve faaliyetlerine ilişkin bulunmasıdır. Oysaki suçun siyasal-ideolojik bir nedenle işlendiği veya sanığın yasa dışı örgütlerle ilişkili olduğu yolunda dosyada bir bulgu ve kanıt yoktur. Bu itibarla atılı suç Kanununun 15. maddesi kapsamında değildir.

Ancak Kanununun Ek-4. maddesinde; "Devletin; siyasi veya mali veya iktisadi veya askeri veya idari güvenliğini bozacak nitelikteki kaçakçılık suçunu işleyenler ile sıkıyönetim askeri mahkemelerinin görevine giren suçları işleyenlerin fiillerine iştirak halinde olmasa bile, bunlara herneşekilde olursa olsun yardım ettiği anlaşılan kaçakçılık suçları sanıklarının kaçakçılık davalarına bakmak görevi, Kanununun 13. maddesindeki zaman kaydına bakılmaksızın, Milli Savunma Bakanlığı'nın önceden tespit ve Resmi Gazete ile yayımlayacağı sıkıyönetim askeri mahkemelerine aittir" denilmiştir.

Sanığa atılı suç, yurt dışı bağlantılı uyuşturucu madde kaçakçılığı iddiası olup, Uyuşmazlık Mahkememiz'in yerleşmiş içtihatları uyarınca bu gibi suçların Sıkıyönetim Kanununun Ek-4. maddesi kapsamında olduğu kabul edilmektedir.

Sıkıyönetim Kanununun Ek-4. maddesinde belirtilen kaçakçılık davalarının, Milli Savunma Bakanlığının 1/7/1982 günlü, 1482/263-2 sayılı olup 3/7/1982 günlü ve 17743 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan kararıyla Ankara 4 Nolu Sıkıyönetim Askeri Mahkemesinde görülmesi tensip edilmiş ve Ankarada 19/7/1985 günü sıkıyönetim kaldırıldığından Milli Savunma Bakanlığı'nın 20/11/1985 günlü ve 18934 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan tebliği ile bu görev Diyarbakır Sıkıyönetim 1 Nolu Askeri Mahkemesine verilmiştir.

Ancak, suçun işlendiği İzmir ilinde sıkıyönetim uygulaması 19/7/1985 tarihinde kaldırılmıştır.

Sıkıyönetim Kanununun 23. maddesinde, sıkıyönetimin kaldırılması durumunda, sıkıyönetim askeri mahkemelerinde görülmekte bulunan davalar sonuçlandırılincaya kadar bu mahkemelerin görev ve yetkilerinin devam edeceği; kamu davası açılmamış dosyalar ile duruşmanın tatiline karar verilmiş davaların ise durumlarına, mahiyetlerine ve kanun hükümlerine göre görevli ve yetkili mercile-

re gönderileceği belirtilmiştir.

Bu maddeye göre aslında nevi itibariyle sıkıyönetim mahkemelerinin görevine girdiğinde hiç kuşku bulunmayan bir davada dahi, sıkıyönetim askeri mahkemesince, muvakkat tatil kararı verilmesi durumunda, artık o dava adli yargı yerinde görülecektir. Oysaki olayımızda İzmirde sıkıyönetimin kaldırıldığı tarih olan 19/7/1985 tarihinde, sanık hakkında değil bir dava bulunması veya muvakkat tatil kararı verilmesi, **henüz** ortada bir soruşturma dahi başlamış değildir. Soruşturma, suçun işlendiği ileri sürülen İzmir ilinde sıkıyönetimin kalkışından sonra ve ihbar üzerine 12/9/1985 tarihinde başlamıştır.

Bu nedenlerle, davanın Adli Yargı yerinde görülmesi ve İzmir 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nin görevsizlik kararının kaldırılması gerekir.

S O N U Ç : Anlaşmazlığın, niteliğine göre Adli Yargı yerinde çözümlenmesi gerektiğine, bu nedenle İzmir 1. Ağır Ceza Mahkemesinin 12/5/1988 gün, 1988/142-99 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına, 19/9/1988 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

Başkan

Muammer T. N. Ç.

Üye

Mebrure Gözdemir

Üye

Adnan Hamzaoğulları

Üye

Casim Yılmaz

Üye

Yavuz T. Özgen

Üye

Erkan Başer

Üye

Dr. Önder Ayhan

G/T.

Bu kararın Resmî gazete'de yayını uygundur.

Başkan